

## DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.428/2010/10. szám

### A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Tóth István ügyvéd (1055 Budapest, Szent István körút 1. I/1.) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a dr. K. A. jogtanácsos ügyintézője mellett a .... Minisztérium (címe) és a dr. S. G. főosztályvezető ügyintézője mellett .....Minisztérium(címe) által képviselt I. rendű alperes, a dr. F. M. beosztott bíró ügyintézője mellett az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala (címe) által képviselt II.rendű alperes neve (címe) II. rendű, III. rendű alperes neve (címe) III. rendű, IV. rendű alperes neve (címe) IV.rendű alperes, és V. rendű alperes neve (címe) V. rendű alperesek ellen kártalanítás és kártérítés megfizetése iránt, valamint személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 11.P.21.142/2008/47. számú ítélete ellen a felperes részéről 48. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és az I. rendű alperes részéről Pf.6. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

#### részítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű alperessel szemben érvényesített 6 000 000 (hatmillió) Ft nem vagyoni kártalanítás megfizetése iránti kereseti kérelem vonatkozásában - a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem, illetőleg a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - hatályon kívül helyezi, és ebben a részben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja. A felperes által külön felhívásra megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összegét 597 962 (ötszázkilencvenhétezer-kilencszázhatvankettő) Ft-ra leszállítja azzal, hogy az állam terhén 11 715 (tizenegyezer-hétszáztizenöt) Ft le nem rótt kereseti illeték marad, míg a hatályon kívül helyezett részhez 290 323 (kétszázkilencvenezer-háromszázhuszonhárom) Ft le nem rótt kereseti illeték tartozik. Az elsőfokú bíróság ítéletét egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi az ítéltábla a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 274 986 (kétszázhetvennégyezer-kilencszáznyolcvanhat) Ft és a II. rendű alperesnek 7 000 (hétezer) Ft másodfokú perköltséget, valamint térítsen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 600 378 (hatszázezer-háromszázhetvennyolc) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy 11 622 (tizenegyezer-hatszázhuszonkettő) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad, továbbá a hatályon kívül helyezett rész tekintetében a fellebbezéssel a felperes oldalán 187 500 (száznolcvanhétezer-ötszáz) Ft, míg az I. rendű alperes oldalán 150 000 (százötvenezer) Ft másodfokú perköltség, valamint 288 000 (kétszáznyolcvannyolcezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték merült fel.

A részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

#### Indokolás:

1998. augusztus hó 19. napján a ... számú főközlekedési úton közlekedett **Cs. Z.** egy **"x"** típusú személygépkocsival, őt követte **B. J.** egy **"y"** típusú tehergépkocsival, aztán **V. L.** egy **"w"** típusú személygépkocsival, majd pedig **H. L.** egy **"q"** típusú személygépkocsival. A járművek egy körforgalmat követően folyamatosan gyorsítva haladtak **Ny.** irányába, amikor **B. J.** az előtte haladó **Cs. Z.** által vezetett gépkocsi előzésébe kezdett, egyidejűleg **H. L.** is előzni kezdte az előtte haladó **"w"** típusú személygépkocsit. **B. J.** az előzést olyan időben kezdte meg, amikor vele szemben már olyan közel haladt egy ismeretlen forgalmi rendszámú és típusú kisteherautó, hogy azt hirtelen fékezésre és jobbra kormányzásra, az útpadkára lehaladásra kényszerítette, aminek következtében az ezen ismeretlen jármű mögött közlekedő felperes által vezetett **"v"** nyerges vontatóból és a hozzákapcsolt félpótkocsiból álló járműszerelvény is fékezésre kényszerült. A felperes az előtte haladó jármű féklámpájának felvillanására 70-80 km/h sebességről vészfékezést határozott el, melynek következtében a helytelen fékbeállítások miatt a szerelvény becsuklott, annak gépes része áttért a menetirány szerinti baloldalra, ahol először összeütközött az előzést már befejező és a menetiránya szerinti jobb oldali forgalmi sávban közlekedő **B. J.** által vezetett tehergépkocsival, majd a mögötte közlekedő, **Cs. Z.** által vezetett személygépkocsival. A baleset következtében **B. J.** és két utasa a helyszínen, egy utas a helyszínen lévő mentőben, egy utas a kórházba szállítást követően, míg további egy utas a kórházban hunyt el. A **"y"** két utasa 8 napon túl gyógyuló maradandó fogyatékkal járó sérülést szenvedett, míg egy személy 8 napon túl gyógyuló sérülést. Megsérült a **"x"** személygépkocsi vezetője és utasa is, a felperes pedig 8 napon túl gyógyuló, maradandó fogyatékkal járó sérülést szenvedett el.

A M. Városi Bíróság a 2002. április hó 9. napján több tanú kihallgatását, valamint több igazságügyi műszaki szakértői vélemény beszerzését és azok felülvéleményezését követően meghozott 9.B.819/1999/58. számú ítéletével a felperest a halálos tömegszerencsétlenséget eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt ellene emelt vád alól felmentette, mert a vészhelyzetet **B. J.** szabálytalan előzési manővere hozta létre, amely a felperest vészfékezésre kényszerítette, akinek terhére KRESZ szabályszegés kétséget kizáróan nem volt bizonyítható. A II. rendű alperes, mint másodfokú bíróság a 2002. november hó 6. napján meghozott 1.Bf.1058/2002/8. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét a megállapított tényállás hiányossága és az indokolási kötelezettség elmulasztása miatt hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot

új eljárásra utasította; a végzést a III. és a IV. rendű alperesek, valamint a perben nem álló **dr. K. M.** hozták meg.

A M. Városi Bíróság a tanúk ismételt kihallgatását, illetőleg a szakértők és a szakértői bizottság képviselőjének meghallgatását követően 2004. május hó 6. napján a 27.B.30/2003/26. számú ítéletével a felperes bűnösségét halálos tömegszerencsétlenséget eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétségében megállapította és őt 3 év 6 hónap fogházbüntetésre ítélte, valamint mellékbüntetésül a közúti járművezetéstől 4 évre eltiltotta. A megállapított tényállás szerint a járműszerelvénnyel azért bicsaklott be, mert a felperes közlekedési szabályt szegve nem tartott megfelelő követési távolságot, és nem volt figyelemmel a járműve sajátosságaira. A II. rendű alperes, mint másodfokú bíróság - részéről a III-V. rendű alperesek eljárva - 2004. október hó 13. napján az 1.Bf.996/2004/6. számú, tanácsülésen meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, s a főbüntetést 2 év 6 hónap fogházra, a mellékbüntetést pedig 3 évi közúti járművezetéstől eltiltásra enyhítette, egyebekben az ítéletet helyben hagyta. A jogerős ítélet alapján a felperes 2005. február hó 28. napján a szabadságvesztés büntetésének letöltését megkezdte.

A Legfőbb Ügyészség és a felperes a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati indítványt nyújtottak be a Legfelsőbb Bírósághoz. A Legfőbb Ügyészség az indítványában arra hivatkozott, hogy a határozat meghozatalában kizárt bíró vett részt, míg a felperes a felülvizsgálati kérelmében az Alkotmánybíróság 476/B/2003. számú határozatára hivatkozással állította, hogy a Be. 360. §-ának (1) bekezdése alkotmányellenes és az az ügyében nem volt alkalmazható. A Legfelsőbb Bíróság a fogházbüntetés végrehajtását félbeszakította és a felperes szabadlábra helyezését rendelte el, amire 2005. július hó 7. napján került sor. A Legfelsőbb Bíróság a 2005. október hó 3. napján kelt Bfv.II.613/2005/3. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a II. rendű alperest új eljárás lefolytatására utasította. A végzés indokolása szerint a felperes védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem volt alapos, mert az Alkotmánybíróság a jogerősen lezárt ügyek tekintetében a büntetőeljárás felülvizsgálatát nem rendelte el; a másodfokú eljárásban a tanácsülésen való elbírálásnak az akkor hatályos törvényi rendelkezések értelmében nem volt eljárásjogi akadálya. A legfőbb ügyész eljárásjogi okra alapított felülvizsgálati indítványa volt alapos, mert a Be. 21. §-ának (3) bekezdése szerint a hatályon kívül helyezés folytán megismételt elsőfokú, illetőleg másodfokú eljárásból ki van zárva az a bíró, aki a hatályon kívül helyező határozat meghozatalában részt vett.

A II. rendű alperes, mint másodfokú bíróság az igazságügyi szakértők meghallgatását követően a 2006. november hó 27. napján meghozott 7.Bf.1836/2005/21. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperest az ellene emelt vád alól felmentette, mellőzve az elsőfokú bíróság azon ténymegállapítását, hogy a felperes nem tartott megfelelő követési távolságot, és nem volt figyelemmel járműve sajátosságaira, valamint kiegészítette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal, hogy a "v" nyerges vontató „A” tengelye alulfékezett, a „B” tengelye túlfékezett volt, a járműszerelvénnyel fékberendezésénél karbantartási hibák álltak fenn, azokat nem lehetett megfelelő állapotúnak tekinteni. Relatív sebességtúllépés nem volt megállapítható és a vészfékezés mellett a karbantartási hiányosságoknak is jelentős szerepe volt a

nyergesvontató bebicskázásában. A felperes vészhelyzetben cselekedett, fékezése indokolt volt, a veszélyhelyzetet más magatartása hozta létre, így a felperes felelőssége nem volt megállapítható. A Debreceni Ítéltábla 2007. június hó 21. napján a B.III.149/2007/7. számú végzésével a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiuma 2003. december hó 1. napján megtartott ülésén arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Be. 21. §-a (3) bekezdésének c) pontjában írt kizárási rendelkezés nem vonatkozik arra a bíróra, aki a hatályon kívül helyező másodfokú határozat meghozatalában vett részt, majd az ezt követően megismételt eljárásában hozott első fokú határozat felülbírálata során másodfokon jár el.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága a 2008. december hó 2. napján meghozott 15482/05. számú ítéletével az I. rendű alperest a felperes javára 3 200 € nem vagyoni kár és 1 800 € költség megfizetésére kötelezte megállapítva, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 6. cikkének (1) bekezdését („mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a bíróság ésszerű időn belül tárgyalja és hozzon határozatot az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően”) a felperes sérelmére megsértették.

A felperes 2004. május hó 14. napjától a **H. T. Kft**-nél dolgozott havi bruttó 70 000 Ft jövedelem mellett, a szabadságvesztés ideje alatt pedig összesen 58 049 Ft jövedelmet ért el. A szabadságvesztés alatt a hozzátartozói havi 2-3 alkalommal küldtek részére élelmiszert, kávét, piperecikket. A felperest a 4 hónap 8 napig tartó szabadságvesztés megviselte, a szűk cellában zsúfolt körülmények közötti fogvatartását érzelmileg még nem dolgozta fel, arról nem szívesen beszél.

A felperes többször módosított keresetében az I. és a II. rendű alpereseket egyetemlegesen kérte 18 150 000 Ft kártalanítás és kártérítés megfizetésére kötelezni, míg a II-V. rendű alperesekkel szemben kérte a személyhez fűződő joga megsértésének a megállapítását és őket elégtétel adására kötelezni.

Az I. rendű alperes a kereset Be. 581. §-a szerinti jogalapját elismerte, annak csupán az összecszerűségét vitatta, míg a jogalkotással, illetve annak elmulasztásával összefüggésben előterjesztett kereseti kérelem elutasítását kérte. A II-V. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték a jogalap hiányában.

Az elsőfokú bíróság a 47. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1 800 000 Ft nem vagyoni kártalanítást és 242 117 Ft vagyoni kártalanítást, valamint ezek 2007. november hó 9. napjától járó késedelmi kamatát; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 100 000 Ft perköltséget és a II-V. rendű alpereseknek együttesen 40 000 Ft perköltséget, továbbá külön felhívásra térítsen meg az államnak 777 474 Ft le nem rótt kereseti illetéket, míg 122 526 Ft le nem rótt kereseti illeték az állam terhén marad.

Határozatának indokolása szerint az eltérő jogcím miatt az I-II. rendű alperesek egyetemleges marasztásának nem volt helye. Az I. rendű alperes sem vitatta a kártalanítás iránti kereset jogalapját, aminek összegét az elsőfokú bíróság a Pp. 206. §-ának (3) bekezdése alapján állapította meg figyelemmel a szabadságvesztés időtartamára. Értékelte a fogvatartás által kiváltott negatív értékítéletet, melyet a felperes kis létszámú lakóközösségben szenvedett el, továbbá azt a feszültebb, türelmetlenebb állapotát, amelyet a szabadságvesztés félbeszakítása után a környezete is érzékelt. Ugyanakkor orvosi iratok és szakvélemény hiányában nem volt megállapítható, hogy a felperes által elszenvedett hátrányok meghaladták-e az azzal szükségszerűen együtt járó fizikai és pszichikai terheket. A szakértő kirendelése iránti indítványát a felperes a tárgyalás berekesztésére történ figyelmeztetéskor terjesztette elő, ezért azt az elsőfokú bíróság a Pp. 3. §-ának (4) bekezdése alapján mellőzte.

A felperes a szabadságvesztés tartama alatt - kiindulva az azt megelőzően elért keresetéből - 300 166 Ft jövedelemre tehetett volna szert, ebből levonandó a ténylegesen megszerzett 58 049 Ft jövedelme, így őt 242 117 Ft vagyoni kártalanítás illeti meg.

Az állam a jogalkotási tevékenységgel összefüggésben nem perelhető, nem is minősül jogalkotó szervnek, ezért az emiatti keresetet alaptalannak találta az elsőfokú bíróság, utalva az alkotmányellenesnek ítélt jogszabállyal összefüggésben előterjesztett kárigénnyel kapcsolatos perekben érvényesülő bírói gyakorlatra (BH. 1994/312.), s emiatt utasítva el a felperes országgyűlési bizottság megkeresésére vonatkozó indítványát.

A II. rendű alperes terhére kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés nem volt megállapítható, mert az eljárás első- és másodfokú bíróságok a büntetőügy nehézsége miatt számtalan bizonyítékot beszereztek, s azok mérlegelése, illetőleg a jogszabályok értelmezése nem valósított meg jogellenes magatartást a felperes későbbi felmentése miatt sem. Önmagában az eljárás elhúzódása kártérítési felelősséget nem alapoz meg, azért az Emberi Jogok Európai Bírósága az I. rendű alperest amúgy is elmarasztalta. Ugyanezen bíróság határozata szerint a fellebbezés tanácsülésen történt elbírálása - ami az akkor hatályos törvényi rendelkezések értelmében megengedett volt - nem csorbította a felperes jogait és nem tette tisztességtelenné az eljárást, a felperes megfelelően gyakorolhatta a védelemhez fűződő jogát. A II. rendű alperes kártérítési felelőssége nem volt megállapítható az eljárás tanács összetétele miatt sem, nem történt kirívóan súlyos jogszabály-értelmezési hiba, figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság 2003. december hó 1. napi kollégiumi ülésén kialakított álláspontjára és az utólagos törvénymódosításra is. A II. rendű alperes a megismételt eljárásban a kártérítési igény kapcsán már kifejtettek szerint nem követett el kirívó jogszabálysértést, az ítéletével a felperes jóhírnevét nem sértette meg, így hiányzik részéről a jogellenesség és felróhatóság.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a III-V. rendű alperesek a II. rendű alperes bíráiként eljárva a perbeli esetben felelősséggel nem tartoznak, mert a bírói ítélkező tevékenységgel összefüggő sérelem miatti személyiségi jogi igény csak a bírósággal szemben terjeszthető elő, mivel a bíró ítélkező tevékenysége során a bíróság nevében jár el. A II. rendű alperes, mint jogi személy jogainak gyakorlása és kötelezettségeinek teljesítése természetes személyek közreműködését igényli. A bírák magatartása, amelyeket

az adott jogi személy II. rendű alperes tevékenységének keretében fejtenek ki, a jogi személy magatartásának tudható be, ugyanis érvényesül az úgynevezett betudás elve, mely szerint a jogi személy tevékenységi körében eljáró természetes személy magatartása, amely polgári jogi jogviszonyban joghatást válthat ki, a jogi személy magatartásának minősül, ezért a joghatás a jogi személyre nézve áll be. A jogi személy személyi jogviszonyok alanya is lehet, a jogi személynek is lehet személyiséget sértő megnyilvánulása (Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.078/2009.).

Az elsőfokú bíróság a Pp. 81. §-a alapján kötelezte a részlegesen pervesztes felperest az I. rendű alperes javára, továbbá a teljes pervesztessége miatt a Pp. 78. §-a alapján a II-V. rendű alperesek javára perköltség megfizetésére, míg a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. és 14. §-ai alapján rendelkezett a le nem rótt kereseti illeték viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatásával a keresetének történő teljes helytadást, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való utasítása mellett. Hivatkozott arra, hogy nem csupán az alkotmányértő jogszabály hatálybalépése, hanem az I. rendű alperes azzal kapcsolatos előkészítő és a hatálybaléptetést megelőző érdemi tevékenysége, mint jogellenes tevékenységek miatt is felelősséggel tartozik. A felperes az alkotmánybírósági határozat egyik kérelmezője volt, ezért ez a határozat közte és az I. rendű alperes között létrehozta a kártérítési követelést megalapozó mellérendeltségi jogviszonyt. A II. rendű alperes felelősségét megalapozza, hogy az eljárás tanács az ítéletében a jogszabályokkal és a bizonyítékokkal ellentétes, ezáltal logikai hibával terhelt megállapításokat tett. Ez az eljárás nem menthető az ügy bonyolultságára és a számos szakkérdés léteire hivatkozással, mert ez a tanács egyetlen bizonyításra vonatkozó indítványt sem teljesített. A büntetőeljárás normái alól ismeretlen belső értekezletek anyagaira hivatkozással nem tehető kivétel, amúgy is a Be. 21. §-a (3) bekezdésének akkor hatályos c) pontja egyértelmű rendelkezést tartalmazott, amit alátámaszt az is, hogy az első hatályon kívül helyezés során új tanács került kijelölésre. Sérelmezte az arra vonatkozó tételes jogi indokolás elmaradását, hogy az I. rendű alperes miért is nem perelhető a jogszabállyal kapcsolatos kárigények miatt. Értelmezhetetlennek és érthetetlennek tartotta az egyetemlegesség kizártsága miatti álláspontot, illet kimondó jogszabállyal ugyanis még nem találkozott, ahogy az öröklésen kívül a betudás elvével sem; a jogi személy alkalmazottja vonatkozásában a Ptk. pedig csak a vagyoni károk tekintetében említ kizáró okot, ám a személyhez fűződő jogok körében nem. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem róhatta volna a terhére, hogy az általa megfelelőnek tartott kereseten nem kívánt változtatni, továbbá nem mulasztott az orvosi dokumentáció becsatolása során sem, arra ugyanis 2010. március hó 18. napi keltezéssel sor került.

Az I. rendű alperes az elsőfokú bíróság ítéletét a felperes fellebbezésével érintett részében helybenhagyni kérte, egyúttal csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben a II. rendű alperes kártérítési felelősségének megállapítása mellett a kereset vele szembeni teljes elutasítását, vagylagosan pedig a terhére megállapított nem vagyoni kárpótlás összegének 1 000 000 Ft-ra történő leszállítását, illetve a kamatfizetési kötelezettségének a mellőzését

kérte. Kérte azt is megállapítani, hogy a javára megállapított perköltség az .... által képviselt I.rendű alperest illeti meg. Véleménye szerint a II. rendű alperes felelősségét megalapozza egyrészt az abszolút kizárási ok figyelmen kívül hagyása, másrészt a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése, amikkel összefüggésben az elsőfokú bíróság nem is tett eleget az indokolási kötelezettségének. Az, hogy a bírák kizárására vonatkozó garanciális szabályok nem érvényesültek, olyan nyilvánvaló, súlyos és kirívó jogsértés, ami önmagában megalapozza a II. rendű alperes kártérítő felelősségét. A Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának álláspontja nem kötelező érvényű, továbbá az sem bizonyított, hogy ez az eljárás előtt ismert lett volna, a későbbi jogszabályváltozás pedig nem bír jelentőséggel. Kérte mellőzni az elsőfokú bíróság ítélete 14. oldalának ötödik bekezdésében tett megállapítást, mert az feltételezésre alapított s ellenkezik a jogerős felmentő ítélettel. A II. rendű alperes kártérítési felelősségét a bizonyítékok - különösen a követési távolság megtartására, valamint a veszélyhelyzet elhárítására választott mód miatti felelősség megállapítására vonatkozó - kirívóan okszerűtlen mérlegelése is megalapozza, ami az I. rendű alperes kártalanítási felelősségét kizárja, mivel megelőzi azt. A felperes javára megállapított nem vagyoni kárpótlás összegét eltúlzottnak tartotta a korabeli ár- és értékviszonyokra figyelemmel azzal, hogy e tekintetben sem tett eleget az indokolási kötelezettségének az elsőfokú bíróság.

A II-V. rendű alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérték.

Az ítélet tábla a fellebbezést annyiban találta alaposnak, hogy a csatlakozó fellebbezés az I. rendű alperessel szemben érvényesített nem vagyoni kártalanítás iránti kereseti kérelem tekintetében nem volt érdemben felülbíráható, egyebekben azokat alaptalannak találta a következők szerint:

A nem vagyoni kárigénnyel összefüggésben a felperes már a keresetlevelében hivatkozott arra, hogy a fogházbüntetés végrehajtása idegi és lelki traumát okozott, depressziós tüneteket tapasztal, félelemérzet alakult ki nála. Ezekre a személyes meghallgatása során utalt is, valamint ezt kifejezetten tartalmazta a 27. sorszám alatti előkészítő iratának IV. pontja, és ezekről a tünetekről a maga laikus módján **A.T-né** tanú is számot adott a 2009. december hó 2. napján megtartott tárgyaláson. Az I. rendű alperes a 19. sorszám alatti előkészítő iratában vitatta a köztudomásúan meglévő hátrányokon túli sérelmek bekövetkeztét és azok okozati összefüggését a szabadságvesztés büntetéssel, valamint a felperes e tekintetben fennálló bizonyítási kötelezettségét hangsúlyozta. Az elsőfokú bíróság a 2009. december hó 2. napján megtartott tárgyaláson a 33. sorszám alatti végzésével a felperes kérelmére - a folyamatban lévő orvosi vizsgálatára tekintettel - 60 napos határidőt engedélyezett az orvosi iratai becsatolására. Ezt a felperes a 2010. február hó 1. napján előterjesztett kérelmében 30 nappal kérte meghosszabbítani, majd újabb 15 napot kért a 2010. február hó 24. napján megtartott tárgyaláson azzal, hogy azok alapján kéri az orvosszakértői bizonyítás elrendelését - ez alkalommal az elsőfokú bíróság 30 napos határidőt engedélyezett a felperesnek az egészségi állapotával kapcsolatos bizonyítékai előterjesztésére. A 2010. március hó 24. napján előterjesztett előkészítő iratához a felperes orvosi dokumentációt az érkeztető bélyegző tanúsága szerint nem csatolt, továbbá a büntetőiratok között elfekvő orvosi dokumentumokra sem utalt. Ebben az iratában már

csak szükség esetén kérte az igazságügyi orvos- és pszichológus szakértő kirendelését, majd 2010. április hó 21. napján, a tárgyalás berekesztésére történt figyelmeztetést követően pontosította akként a megfogalmazását, hogy a felperes pszichés állapotára a szakértőt kéri kirendelni.

A Pp. 3. §-ának (3) bekezdése értelmében a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli. A bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésztett voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. A bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni; a (4) bekezdés pedig többek között kimondja, hogy a bíróság a bizonyítás elrendelését mellőzni köteles, ha a bizonyítási indítványt a fél neki felróható okból elkésztett, vagy egyébként a jóhiszemű pervittel össze nem egyeztethető módon terjeszti elő, kivéve, ha a törvény eltérően rendelkezik. A Pp. 141. §-ának (2) bekezdése szerint a fél köteles a tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait - a per állása szerint - a gondos és az eljárást elősegítő pervittelnek megfelelő időben előadni, illetve előterjesztetni, míg a (6) bekezdés alapján, ha a felek valamelyike tényállításának, nyilatkozatának előadásával, bizonyítékainak előterjesztésével - a (2) bekezdésben előírt kötelezettsége ellenére - alapos ok nélkül késlekedik, és e kötelezettségének a bíróság felhívása ellenére sem tesz eleget, a bíróság a fél előadásának, előterjesztésének bevárása nélkül határoz, kivéve, ha álláspontja szerint a fél előadásának, előterjesztésének bevárása a per befejezését nem késlelteti.

Az elsőfokú bíróság nem tett eleget az őt terhelő tájékoztatási kötelezettségének, amely mulasztásnak a bizonyításra szoruló tények tekintetében annyiban nem volt jelentősége, hogy a felperes maga felismerte a szakértői bizonyítás szükségességét, és az erre vonatkozó kérelmét előterjesztette, viszont a mulasztás és a késedelem következményeire történő figyelmeztetés elmaradt, ami miatt a felperes által indítványozott szakértői bizonyítás nem lett volna mellőzhető. Ez olyan lényeges eljárási szabálysértés, ami a másodfokú eljárásban nem volt orvosolható, ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján - a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem, illetőleg a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - részben hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A hatályon kívül helyezésre a lentebb kifejtettek miatt csak az I. rendű alperessel szemben a nem vagyoni kártalanítás iránti kereseti követelés tekintetében került sor, amelynek összegét a felperes a 27. sorszám alatti előkészítő iratában a teljes 10 000 000 Ft-os követelésen belül 6 000 000 Ft-ban jelölte meg (a 33. sorszám alatti jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozat szerint ugyanis a kártalanítással érintett vagyoni és nem vagyoni kártalanítási igény megjelölése nem eredményezte az eredetileg előterjesztett kereset leszállítását). Az ítéltábla azért részítélettel határozott a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése ellenére, mert a többi kereseti kérelem vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítélete érdemben felülbírálható volt (Pp. 213. §-ának (2) bekezdése).

A felperes - miként erre a fellebbezésében hivatkozott - kétségtelenül nem csupán a jogszabály alkotmányellenessége, hanem az állam jogalkotással kapcsolatos - a

jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 17-18. és 44-45. §-aiban előírt - feladatainak elmulasztása miatt is előterjesztette az igényét. A felperes hivatkozásával ellentétben a törvény 17. §-a kötelezettséget nem rögzít, míg a 18. §-a a kötelezettség alanyát nem jelöli meg, az a törvény 23. §-ában kerül meghatározásra a következők szerint: „a jogszabály tárgya szerint hatáskörrel rendelkező, illetőleg a kijelölt miniszter, államtitkár, országos hatáskörű szerv vezetője felelős a jogszabály előkészítéséért, így különösen azért, hogy a szabályozás szükséges és a tervezett megoldások alkalmasak a kitűzött cél elérésére”. Ebből következően az állam nem alanya a törvény 18. §-ában megfogalmazott kötelezettségeknek, sőt, a törvény 1. §-ának (1) bekezdése szerint nem is jogalkotó szerv, így az előbbi kötelezettség elmulasztásáért felelősség akkor sem terhelhetné, ha a jogalkotással összefüggésben okozott károk megtérítése iránti igény elismert lenne (ennek megfelelően a felek által felhívott eseti döntésekben sem az állammal, hanem az adott jogalkotó szervvel szemben érvényesítettek követelést). A törvény 44-45. §-ai a jogszabályok hatályosulásának vizsgálatával összefüggésben újfent nem az állam, hanem a szakminiszter feladatát rögzítik, ezért annak esetleges elmulasztásáért az I. rendű alperes ez okból sem vonható felelősségre. Helytállóan hivatkozott arra a fellebbezési ellenkérelmében az I. rendű alperes, hogy a jogszabály rendelkezése folytán esetleg bekövetkező károsodás nem keletkeztet a jogalkotó és a károsult között polgári jogviszonyt, amelyen a felperes által hivatkozott alkotmánybíróági határozat sem változtat, hiszen az nem tekinthető olyannak, ami az utólag alkotmányellenesnek talált jogszabállyal összefüggésben álló károk tekintetében a jogalkotó és a károsult között kárkötelmi (mellérendeltségi) jogviszonyt hozna létre (BH 2005/387. I.: a másodfokú bírósági eljárásban az érdemi határozat meghozatalát tanácsulésen lehetővé tevő szabályt megsemmisítő alkotmánybíróági rendelkezésnek nincs visszamenőleges hatálya). Annak nem volt jelentősége a felperes érvelésével szemben, hogy az Alkotmánybíróság a 121/2009. (XII. 17.) AB határozatában 2010. december hó 31. napi - ex nunc - hatállyal a jogalkotásról szóló törvényt megsemmisítette. Az ítéletábra végezetül utal a BH 2002/264. szám alatt közzétett jogesetre hivatkozással arra, miszerint a polgári bíróság nem állapíthatja meg azt, hogy a jogalkotó a jogalkotás sérelmezett elmulasztásával jogellenességet követett el.

A II. rendű alperessel szemben érvényesített bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti követelés kapcsán az ítéletábra elsőként arra mutat rá, hogy a korabeli jogszabályi rendelkezés alapján a M. Városi Bíróság 27.B.30/2003/26. számú ítélete a II. rendű alperes 1.Bf. tanácsa által tanácsulésen felülbírálható volt; ezt a Legfelsőbb Bíróság sem róta a másodfokú bíróság terhére a Bfv.II.613/2005/3. szám alatt meghozott végzésében. Az sem róható a II. rendű alperes terhére, hogy a felperes a szabadságvesztés letöltésére vonatkozó behívóját hamarabb kapta meg, mint a tanácsulésen meghozott jogerős ítéletet, figyelemmel a Be. 588. §-ának akkor hatályos (1) és (3) bekezdéseire, miszerint az ítélet a jogerőre emelkedése után hajtható végre, márpedig a másodfokú bíróság ítélete a kihirdetésével emelkedett jogerőre.

A kizárt bíró részvételével összefüggésben az ítéletábra álláspontja szerint a II. rendű alperes részéről nem történt olyan kirívóan súlyos jogszabály-értelmezési hiba, ami a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésén alapuló kártérítési felelősségét megalapozná. A Be. 21. §-a (3) bekezdésének korabeli c) pontját eltérően értelmezték az eljáró bíróságok, és éppen a II.

rendű alperes által követett - a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumának ülésén ezen értelmezési bizonytalanság miatt kialakított állásponttal alátámasztott - értelmezés volt az elterjedtebb, ami szerint a másodfokú eljárásból akkor van kizárva a bíró, ha rendkívüli jogorvoslat során történik meg a másodfokú határozat hatályon kívül helyezése; a kizárás ebben az esetben a felülvizsgálat során meghozott hatályon kívül helyező határozatot és az ezzel hatályon kívül helyezett határozatot meghozó bíróra vonatkozik. Ebben az értelmezésben a III-IV. rendű alperesek eljárása nem ütközött a Be. előbb felhívott rendelkezésébe. A jogértelmezési probléma a jelen ügy kapcsán csúcsosodott ki, ami aztán a törvényi rendelkezés 2006. július hó 1. napjától hatályos módosításához vezetett, amelyhez fűzött miniszteri indokolás - összhangban a többség által addig is követett gyakorlattal - egyértelművé tette, hogy a hatályon kívül helyező határozat meghozatalában részt vett bíró nincs kizárva a megismételt eljárás alapján hozott ítélet felülbírálatából.

Az I. rendű alperes alappal hivatkozott a csatlakozó fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság az ítélete 14. oldalának ötödik bekezdésében meg nem engedhető módon bocsátkozott feltételezésekbe, ezért ezt a bekezdést az ítélet tábla mellőzi.

A bizonyítékoknak a felperes és az I. rendű alperes által állított kirívóan okszerűtlen mérlegelésével összefüggésben rámutat az ítélet tábla, hogy a felperes büntetőjogi felelősségre vonására nem azért került sor, mert a veszélyhelyzet elhárításának nem a legmegfelelőbb módját választotta, hanem az eljáró bíróságok részéről korábban megállapított közlekedési szabálysértések, nevezetesen a KRESZ 25. §-ának (1) bekezdésében (a forgalmi és útviszonyokat, valamint a jármű és a rakomány sajátosságait figyelmen kívül hagyó közlekedés) és a 27. §-ának (1) bekezdésében (a követési távolság meg nem tartása) írt rendelkezések megszegése miatt. Erre figyelemmel nem állapítható meg az eljáró büntetőbíróság részéről kirívó jogszabálysértésként az, hogy a felperes terhére rótták volna a veszélyhelyzet elhárítására választott nem leghatékonyabb megoldást. Ezen elhárítással összefüggésben utal arra is az ítélet tábla, hogy a felperes vészfékezése mind a saját vallomása, mind **B. J.** és **G.I.** szakértők véleménye szerint nem közvetlenül az előzés észlelése, hanem az előtte haladó gépjármű fékezése miatt került sor. **G.I.** szakvéleménye az alacsony követési távolságot jelölte meg a vészfékezés lehetséges okaként, és a felperes is akként vallott a büntetőeljárásban egy alkalommal, hogy a követési távolságot az őt előző tehergépkocsi miatt nem tudta felvenni. Ezen körülményekre tekintettel nem állapítható meg olyan kirívó jogszabálysértés, nevezetesen a rendelkezésre álló bizonyítékokkal ellentétben álló, semmivel alá nem támasztott ténymegállapítás, ami a bírósági jogkörben okozott kár megállapítását lehetővé tenné, mert a felperes büntetőjogi felelősségét megállapító elsőfokú bíróság követési távolság hiányára vonatkozó ténymegállapításának - amit a II. rendű alperes eljárás tanácsa is a magáévá tett - a fentiek szerint volt előzménye, bizonyos alapja.

Az eljárás felperes által sérelmezett elhúzódnása miatt az eljáró bíróságok részéről nem volt olyan mulasztás feltárható, ami a kártérítési felelősség megállapítására okot adhatott volna. Itt jegyzi meg az ítélet tábla, hogy a felperes az Emberi Jogok Európai Bíróságának döntése folytán az I. rendű alperestől emiatt már kártérítésben részesült.

Az I. és a II. rendű alperesek egyetemleges marasztalásának hiányára vonatkozó elsőfokú ítéleti megállapítással szemben az ítéletábra a felperes fellebbezésében írtak miatt rámutat arra, hogy a Ptk. 344. §-ának (1) bekezdése alapján helye lehetett volna az I-II. rendű alperesek egyetemleges marasztalásának, ugyanis a felperes az I. rendű alperessel szemben nem csupán a Be. 581. §-ára alapított kártalanítás fizetésére, hanem a jogalkotással összefüggésben okozott kárai megtérítésére irányuló igényt is érvényesített, így ez utóbbi, valamint a II. rendű alperessel szemben a bírói jogkörben okozott kár megtérítése iránti kereset tekintetében a jogcímek között nincs különbség.

A III-V. rendű alperesek vonatkozásában az ítéletábra osztotta az I. rendű alperes által kifejtett álláspontot, ami azonos volt a BDT. 2008/1861. szám alatt közzétett jogesetben kifejtett állásponttal: az ítélező tevékenység során az okszerű eljárás körében előforduló személyiségi jogsértés esetén a Ptk. 84. §-ának (1) bekezdésében írt objektív szankciók esetén is megállapítható a bíróság felelőssége, azonban az ennek (Pp., Be.) kereteit meghaladó sértő, megalázó, személyeskedő megjegyzések esetén a bíró közvetlenül perelhető. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény 31. §-a szerint a bíró az eljárása során köteles az ügyféllel szemben tisztességes és pártatlan magatartást tanúsítani. A törvény eltérő rendelkezése hiányában, ha ennek során a bíró tevékenységével jogsértést követ el, azért közvetlen felelősséggel tartozik. Ebből következően az ítéletábra a felperes által sérelmezett III-V. rendű alperesi magatartást érdemben vizsgálta, azonban annak jogsértő voltát nem találta megállapíthatónak ugyanazon okból, ami miatt az elsőfokú bíróság a II. rendű alperes vonatkozásában sem állapította meg a felperes személyhez fűződő jogainak a megsértését.

Az I. rendű alperes által a felperesnek fizetendő elmaradt jövedelem összegét az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg, mert az I. rendű alperest csak a szabadságvesztéssel okozati összefüggésben álló jövedelem-kiesés miatt terheli kártalanítási kötelezettség, ezért a balesetet követő, de a szabadságvesztést megelőző időszakban jelentkező keresetvesztés a kártalanítás mértékének a megállapításakor nem volt figyelembe vehető. A jövedelem ez időszakban bekövetkezett csökkenését előidéző körülmény (a vezetői engedély bevonása) figyelembevételére is csak akkor kerülhetett volna sor, ha akár az I. rendű, akár a II. rendű alperes kártérítési felelőssége megállapítható lett volna. A szabadságvesztés alatt kiesett kereset tekintetében a kiindulási alap az azt megelőzően ténylegesen elért jövedelem lehetett tehát ismételten hangsúlyozva azt, hogy azokért a körülményekért, amelyek miatt a felperes a balesetet követően más munkakörben alacsonyabb jövedelmet ért el, az I. rendű alperest felelősség nem terheli. Az elmaradt jövedelem meghatározásakor annak sem volt jelentősége, hogy a felperes a szabadulását követően más munkáltatónál magasabb összegű jövedelmet ért el, az nem volt bizonyított ugyanis, hogy alkalmazására a szabadságvesztés hiányában már annak időtartama alatt sor került volna.

A csomagküldés költsége nem a felperes oldalán merült fel, miként ez tűnik ki **A.T-né** tanúvallomásából (33. sorszám alatti jegyzőkönyv 6. oldala), ezért egyrészt arra az I. rendű alperes Be. 581. §-ának (1) bekezdése szerinti kártalanítási kötelezettsége sem terjedt ki, másrészt - miként erre az I. rendű alperes a 19. sorszám alatti előkészítő iratában helytállóan hivatkozott - ezek a költségek a felperes oldalán amúgy is felmerültek

volna, mert azok a mindennapi életvitelhez tartozó élelmiszerek, tisztálkodó szerek és ruhaneműk költségeit takarják, amelyek többletként akkor sem értékelhetők, ha azokat a felperes is fizette, mert azokat a javára megállapított elmaradt jövedelemből kellett volna fedeznie (ld. a BH 1998/82. szám alatt közzétett eseti döntést).

Tévesen sérelmezte azt az I. rendű alperes, hogy elmaradt annak kimondása a rendelkező részben, miszerint a javára megállapított perköltség melyik képviselő tevékenysége nyomán merült fel. Többes képviselet esetén sem kell abban a kérdésben rendelkezni, hogy kinek a képviseletére tekintettel került a perköltség megállapítására sor, viszont ennek az ítélet indokolásából ki kellett volna tűnnie. Mivel csak az akkori képviselő .... járt el jogtanácsossal, így értelemszerűen az ő képviseletére tekintettel volt a Pp. 75. §-ának (2) bekezdése alapján munkadíj megállapítható, méghozzá a Pp. 67. §-ának (2) bekezdése értelmében alkalmazandó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja alapján.

A leírtak miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű alperessel szemben érvényesített nem vagyoni kártalanítás iránti kereseti kérelem tekintetében a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróságot utasítva a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára, egyebekben pedig részítélettel a Pp. 253. §-ának (2) bekezdés szerint helybenhagyta. Ezen döntés következtében szükséges volt módosítani a le nem rótt kereseti illetékre vonatkozó rendelkezéseket is a következők szerint. A pertárgy értéke a 10 000 000 Ft nem vagyoni és 8 150 000 Ft vagyoni kártérítés (kártalanítás) iránti kereseti követelésre, valamint a 2009. szeptember hó 7. napján a felperes személyhez fűződő jogának megsértése miatt kiterjesztett kereseti kérelem utáni - az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. §-a (3) bekezdésének akkor már hatályos b) pontja szerint - 450 000 Ft illetékalapra tekintettel 18 600 000 Ft volt. Az illetékmaximumra tekintettel a 900 000 Ft le nem rótt kereseti illetékből a nem vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelemmel 483 871 Ft, a vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelemmel 394 355 Ft, míg a személyhez fűződő jog megsértése miatti kereseti kérelemmel 21 744 Ft kereseti illeték arányos. A 10 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés iránti keresethez tartozó illetékből a hatályon kívül helyezett résszel (6 000 000 Ft nem vagyoni kártalanítás) 290 323 Ft kereseti illeték áll arányban, amelynek viseléséről az elsőfokú bíróság fog határozni a megismételt eljárásban. A felperes pereszes lett 4 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés (az ezzel arányos kereseti illeték 193 548 Ft), továbbá 7 907 883 Ft vagyoni kártérítés (az ezzel arányos kereseti illeték 382 640 Ft) és a személyhez fűződő jog megsértése miatti kereseti kérelmekben (ez utóbbihoz tartozó illeték a fentiek szerint 21 774 Ft), így emiatt 597 962 Ft illeték megtérítésére köteles az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján, míg az I. rendű alperes pereszesiségéhez tartozó 11 715 Ft le nem rótt kereseti illeték ugyanezen rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a értelmében az állam terhén marad. Az I. rendű alperes javára megállapított perköltség (jogtanácsosi munkadíj) a hatályon kívül helyezett rész nélkül is jelentősen alatta marad a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja szerint megállapítható munkadíjnak, ezért annak megváltoztatására az ítéletábra nem látott okot.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a felperest az őt terhelő bizonyítási kötelezettséggel összefüggő, valamint az annak elmulasztása, illetve késedelmes teljesítése miatti jogkövetkezményekről adekvátan tájékoztatnia kell, és ezt követően kell felhívnia őt a bizonyítékai és bizonyítási kérelmei előterjesztésére (arra is figyelemmel, hogy a Pp. 104. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróság általa felperes részére megállapított határidőt fontos okból csak egyszer hosszabbíthatja meg, s a határidő meghosszabbítással együtt sem lehet hosszabb negyvenöt napnál), értve ezalatt elsősorban a felperes által csatolni kívánt orvosi iratokat. A felperes a szabadságvesztéssel szükségszerűen (köztudomásúan) együtt járó szintet meghaladó sérelmek megállapítása érdekében a pszichés állapotának vizsgálatára irányuló szakértői bizonyítás iránti kérelmét már előterjesztette, ezért ezt a bizonyítást az elsőfokú bíróságnak - szükség esetén a szakértői díj előlegezésétől függően - el kell rendelnie, aminek lefolytatását követően kerül abba a helyzetbe, hogy a nem vagyoni kártalanítás iránti igényről megalapozottan dönthessen.

A fellebbezési eljárásban - az érdemben felülbírált rész tekintetében - a felperes az I. rendű alperessel szemben nagyobb részben (az összesen 12 150 000 Ft követelésből 11 665 766 Ft-ban), míg a II-V. rendű alperessel szemben teljes egészében pervesztés lett, ezért a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, illetőleg - a II-V. rendű alperesek esetében - a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles perköltséget fizetni. Az I. rendű alperes javára járó jogtanácsosi munkadíj összegét az ítélet tábla a Pp. 67. §-ának (2) bekezdésére és a 75. §-ának szintén a (2) bekezdésére figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg, míg a II-V. rendű alperesek képviselője esetében a Pp. 75. §-ának (1) bekezdése szerint a megjelenésével felmerült útiköltségből áll a javára megállapított perköltség. A hatályon kívül helyezett rész vonatkozásában a felperes és az I. rendű alperes oldalán felmerült perköltség összegét a Pp. 252. §-ának (4) bekezdése alapján csupán megállapította a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, valamint a felperes esetében a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján, ennek viselése tárgyában az elsőfokú bíróság fog határozni az eljárást befejező határozatában. A le nem rótt 900 000 Ft fellebbezési eljárási illetékből - 18 750 000 Ft pertárgyértékre figyelemmel (az Itv. 39. §-a (3) bekezdésének c) pontja alapján a személyhez fűződő jog megsértése esetében másodfokon már 600 000 Ft az illeték alapja) - a nem vagyoni kártérítés iránti követeléshez 480 000 Ft, a vagyoni kártérítés iránti követeléshez 391 200 Ft és a személyhez fűződő jog megsértése miatti követeléshez 28 800 Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték tartozik. Ebből a hatályon kívül helyezett résszel 288 000 Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték áll arányban, amelynek felmerültét ugyancsak megállapította az ítélet tábla, annak viseléséről szintén az elsőfokú bíróság fog határozni. Az érdemben elbírált rész vonatkozásában a felperes köteles megtéríteni az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13. §-ának (2) bekezdése szerint 4 000 000 Ft nem vagyoni kártérítési követelés után 192 000 Ft, 7 907 883 Ft vagyoni kártérítési követelés után 379 578 Ft és a személyhez fűződő jog megsértése miatti követelése után 28 800 Ft, összesen 600 378 Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket, míg az állam terhén marad az I. rendű alperes részleges pervesztessége miatt 11 622 Ft az előbb felhívott rendelet 13. §-ának (1)

bekezdése és 14. §-a alapján. A teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul.

D e b r e c e n, 2010. december hó 2. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő